

Mirka Soinikoski vihr ym.

Kirjallinen kysymys suruvapaasta ja lapsensa menettäneiden vanhempien tukemisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Suomessa kuolee vuosittain noin 400—500 alle 18-vuotiasta lasta, joista kuolleena syntyneitä on alle 200. Lapsensa menettäminen on suurimpia suruja, jonka voi elämässään kokea. Se on suru, joka kulkee mukana koko elämän ajan.

Lapsensa menettäneiden tilannetta ja tuen tarvetta ei kaikilta osin tunnisteta yhteiskunnassa. Jos lapsi kuolee vanhempainrahakauden jälkeen, eivät vanhemmat ole oikeutettuja mihinkään sellaiseen yhteiskunnan tarjoamaan tukeen, joka mahdollistaisi työstä poissaolon. Käytännöt työpajoilla ja yhteiskunnan palveluissa vaihtelevat, eivätkä perheet ole yhdenvertaisessa asemassa.

Lapsikuolemaperheet tarvitsevat aikaa odottamattoman elämänmuutoksen äärellä. Aikaa tarvitaan muun muassa avun hakemiseen ja sen vastaanottamiseen, käytännön järjestelyjen hoitamiseen, perheen mahdollisten muiden lasten tukemiseen sekä työhön paluusta ja sitä tukevista toimista sopimiseen yhdessä työnantajan kanssa.

Vuonna 2019 lapsikuolemaperheitä edustava KÄPY ry toteutti kyselyn koskien läheisensä menettäneiden työhön palaamista. Kyselyyn vastasi 557 henkilöä, joista 60 % oli lapsensa kuoleman kokeneita vanhempia. Heistä 83 % oli ollut työstään pois vähintään kuukauden lapsen kuoleman jälkeen. Neljännes (26%) palasi töihin 1—2 kuukauden kuluttua lapsensa kuolemasta. Kolmannes (33%) vastaajista palasi töihin vasta 3—5 kuukauden kuluttua lapsensa kuolemasta. Neljännes (24%) vastaajista palasi töihin tätä myöhemmin. Tosiasiassa vanhemmat jäävät siis joutuneiksi useiksi kuukausiksi pois töistä lapsen menetyksen jälkeen.

Suru ei ole diagnoosi. Lapsensa menettänyt voi saada sairaslomaa esimerkiksi masennusdiagnoosin turvin. Mielenterveysdiagnoosi voi kuitenkin olla esteenä vakuutusten saannille, työnhaussa tai adoptioprosessissa. Sairaslomapätkien hakeminen aina uudestaan ja uudestaan on vanhemmalle kuormittavaa, ja sairaslomien ennakoimattomuus voi olla myös työnantajan kannalta hankalaa.

Tanskassa surevien vanhempien tueksi on olemassa suruvapaa. Suruvapaan tarkoituksena on, että kriisin hetkellä vanhemmalla on taloudellisesti turvattu tilanne surra, hakea tukea sekä kohdata uusi elämäntilanne. Suruvapaa on pituudeltaan enimmillään 26 viikkoa, ja suruvapaalla ihminen on oikeutettu ansiosidonnaiseen etuuteen. Malli on joustava, ja suruvapaalla voi halutessaan olla

Kirjallinen kysymys KK 502/2021 vp

myös lyhemmän ajan tai pätkissä. Suruvapaaseen ovat oikeutettuja molemmat vanhemmat. Mallissa on huomioitu myös yrittäjät, epätyypillisissä työsuhteissa olevat, opiskelijat ja työttömät.

Perheiden tilanteet ovat erilaisia ja jokainen suree omalla tavallaan. Suruvapaa mahdollistaisi sen, että kriisin ja surun hetkellä vanhempi saa rauhaa ja aikaa surra ja sopeutua uudenlaiseen vanhemmuuteen.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Mihin toimiin hallitus ryhtyy, jotta lapsensa menettäneet vanhemmat saisivat jatkossa paremmin tukea ja

mihin toimiin hallitus ryhtyy, jotta Suomeen saataisiin lapsensa menettäneille vanhemmille yhdenvertainen mahdollisuus suruvapaaseen?

Helsingissä 21.9.2021

Mirka Soinikoski vihr
Mari-Leena Talvitie kok
Saara Hyrkkö vihr
Johan Kvarnström sd
Jussi Saramo vas
Sofia Virta vihr